

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Félévre 5 „ — „
 Negyedévre . . . 2 „ 50 „
 Egy hóra 85 „
 Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:
PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
 a kir. ítélőtábla épületével szemben.
 hová az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői Irodák:
PÉCSETT, Mária-utca 1-50 szám
I. EMELET
 hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kéziratok vissza nem adtnak

Hirdetések
 a kiadóhivatalban vétetnek 15

Háborus hírek.

Pécs, 1895. augusztus 1

(* *) Fekete fellegek tornyosulnak a politikai láthatáron. Ismétlődnek a politikai események — úgy látszik — abban a rendben, a miként az újabb korszakban azt már többször tapasztaltuk, és ma Európa népei ismét azon a ponton állnak, hogy elmondható az évek óta nyakig felfegyverzett országokra, hogy valamennyien borotva élén táncolnak.

Egyre szaporodnak a jelek, a melyek mind oda mutatnak, hogy rohamosan közeledünk ama nagy, véres színjáték felé, melynek elhárításáért áldoznak a népek évtizedek óta milliárdokat s melyről a tósztozó német császár is egyik alkalommal úgy nyilatkozott, hogy rettenetes felelősség fogja terhelni azt, a ki a háboru pusztító angyalait ki fogja szabadítani az ágyuk ezrei és a fegyverek milliói által őrzött börtönökből.

Egybevetve a legközelebb végbement bulgáriai és macedoniai eseményeket, melyek az ugynevezett keleti kérdés felmelegítését jelentik, ezeket ha a história eseményeivel mérlegeljük, kétségtelenné válik, hogy a fiatal Miklós cár és általában az orosz hódító politika örökösei magukra merik és készülnek venni azt a nagy felelősséget Nagy Péter cár végredeletének szent nevében.

A közelmúltban gyors egymásutánban végbement keleti bonyodalmak és háborus tünetek csudálatosan mutatják, hogy a világon csakugyan nem változik semmi. A kérlelhetetlen önzés, a mi a diplomatákat vezeti tetteiknél, a terjeszkedési vágy szentté avatják előttük az erőszakos eszközöket és a népjogon igen gyakran elkövetik azt a hasmeteszt, mely az erősebb, a hatalmasabb jogát állítja előtérbe a gyengébbek felett.

Az a husz év előtről még elég friss emlékezetben levő muszka kéz ma éppen csak úgy veti kockáit, éppen úgy szórja és utaztatja a rubeleket, szóvi a hálót, szítja a fölkelést és küldi le békés polgári ruhában az orosz tisztet, mint akkor. Hisz az Athos-hegyi kolostorban, Görögország déli csucsán is ezrével vannak a zarándokoknak kiadott fegyveres orosz katonák, és arról a farizeusképű orosz diplomácia mit tehet, hogy minden nap százával szállja meg az orosz alattvalókat a szent helyekre való zarándokolás vágya.

A mostani és a husz év előtti akna-munkák közt csak annyi a különbség, hogy akkor Szerbia volt a színtér, a hová irányult az orosz invázió, most pedig Bulgária, vagy még inkább Macedónia. A romániai aggodalmas jelentések az orosz ügynökökről, emisszionáriusokról, a kik hitegetnek, fenyegetnek, vesztegetnek és kémkednek egyszerre, szakasztott úgy hangzanak a jelentések, mint ez-előtt két évtizeddel. De bármily erőlyesen lássék is a mindig kétszínű politikát követő román kormány föllépni különösen Dobrudzsának a bolgárok-tól lakott részeit előzőnlő orosz ügynökökkel szemben, most is nagyon kétséges, vajjon döntő fordulat esetén nem fog-e Románia legalább is kétszínű szerepet játszani a hármass szövetséggel és így velünk szemben is.

Mert irtóztató dolog lenne, ha egy nagy hadjárat esetén az oláh izgatásoktól aláaknázott Erdélyben ismétlődne Janku és Axentye hordáinak mézárásai. Már pedig egy leendő háboruban ezt a körülményt nagyon is figyelembe kell vennünk, midőn saját oláhjaink évek óta készülnek ellenünk az irtóháborura.

A míg tehát azt látjuk, hogy a keleti bonyodalmas helyzet husz év óta mit sem változott, úgy azt is be kell látnunk és konstatalnunk, hogy az osztrák-magyar diplomácia vaksága és tehetetlensége sem változott egy cseppet sem. Az osztrák-magyar diplomáciát miként a múltban, úgy a jövőben is lóvá fogja tenni az orosz diplomácia és a keleti kérdés felmelegített ügyei csak úgy meg fogják őket lepni, ha forrpontra kerülnek, akár csak a szerb- és az orosz-török háboru előtt.

A régi recipe szerint — jelül a legnagyobb tanáctalanságnak — megindult a nagy sugásbugás Ischben és egyébütt is; tart a miniszterjárás, be fognak következni a fejedelmi találkozások is, persze csak akkor, midőn mindez eső után köpenyeg, midőn a hármass szövetség mindenhatóságában és örökkévalóságában való nagy bizodalunkban teljesen elvesztettük Keleten lábunk alól a talajt.

Az összes háborus jelek közt a legbiztosabb és legszomorubb jel az a tény, hogy az orosz hódító-politika magára nézve jobbkor nem is kezdhetné meg akcióját, mint most. Ez az Oroszországra nézve fölötte kedvező helyzet valószínűvé

teszi és közelinek jelzi az élet-halál harcot, melyet nekünk is végig kell harcolnunk.

Bulgáriában, Szerbiában készen a talaj az orosz beavatkozás számára. Sztambulow már le van szurva és folyton viritó kasanliki rózsák díszítik sirját. Milán és Ferdinánd végleg kompromittálva és népszerűtlenné vannak téve saját népeik előtt. Mindkét ország és nép pedig annyira kifárasztva és megrémítve, hogy egy eshetőleges hadjárat esetén érett gyümölcsként hullanak az oroszok prédájává. Ez a kelletlen állapot tisztán a mi erőlyes (?) és bölcsen előrelátó (?) diplomáciánkat dicséri.

Az orosz szövetségért a franciák jobban boldulnak, mint valaha. A török sokkalta gyöngébb, mint husz évvel ezelőtt, úgy hogy katonai tekintélyek szerint több hónapba kerülne, mig mozgósítani tudná rongyos, kopláló és zsold nélküli haderejét, a mit az esetleg reá szabadított Bulgária, Szerbia, Románia és Görögország offenzív fellépése, ha nem is megsemmisítene, de legalább is hosszú időre lekötne.

Ez a helyzet szignaturája. Ha aztán hozzáveszszük ehhez, hogy Oroszország harcra sokkal inkább készen áll, mint Németország; mert a fegyveres béke áldásait jobban kihasználta és dolgozott szüntelenül a békés jelszavak folytonos hangoztatása mellett úgy a Balkánon, mint odahaza. Haderejét újjászervezte, modern fegyverekkel ellátta és több mint egy milliónyi táborig erején kívül nagyszámu tartalékja, kimeríthetetlen póttartalékja és honvédsége van mérhetlen birodalmában.

És ennek az óriási haderőnek mozgósítása pompásan elő van készítve. Csak a cári ukázt várják a Vilna, Varsó és Kiew körül állandóan táborozó, harcedzett csapatok. Éppen ez a nagy hadi készütség és harcvágy teszi felette gyanusakká azokat a háborus jeleket, melyek jogosult aggodalommal tölthetnek el bennünket, hogy véresen kell majd megünnepelnünk hazánk fennállásának ezredik évét.

Hogy intező köreinkben is komolyan tekintik most már a helyzetet, bizonyosága a mozgósítási iratoknak, proklamációknak, nyomtatványoknak lázas sietséggel történt előkészítése. Ugy a városokban, mint a szolgabiroi hivatalokban készen fekszenek ezek a nyomtatványok, melyek a legfelsőbb

A „Pécsi Figyelő” tárcája.

Nyár.

Szeretem a nyarat.

A természet gazdag kincsházának temérdek ókossége integret felénk az évszakok mindegyikében. Kedves nekem a tavasz elbuvó ibolyája és százasodó fák sötétjében illatozó gyöngyvirága épen úgy, mint az ősz hamvas, üde gyümölcse, haldokló, melankólikus poézise, meg a tél csendes némasága, a természet hangtalan szunnyadása, fehér takaróba borult nagy álma.

Meg van egyiknek is, másoknak is csodás bűbája, hatalmas ereje, a mely megszállja az ember szívét, édes dobbanásra serkentvén azt annak a keblében, aki nemcsak szemével, hanem lelkével is tud látni.

S én most mégis a nyarat dicsérem magasztos szimbolumáért, melylyel a petyhüdt izmokat gyorsabb tevékenységre serkenti, a tétlen embert szorgalmas munkára hívogatja.

Oh mert ennek a munkától riadozó, aluszékony társadalomnak nagy szüksége van arra, hogy tespedéséből fölirazzák őt a nyár bűbajos képei, örök zép példái. A mai kor gyermekének, a ki ki sem tekintett még a tavasz illatos légköréből, már is unalmas őszi ködben bandukol s a fásultság, az életuntagság blazirságai után kapkod, nagyon szükséges a nyár

ménéből kipattanó üde, erős élet főnséges biztatása, mely gondviselészabta törvényszerűséggel harsogja oda a léha kor léha gyermekének Madách szavait: „Ember küzdj, és bizva bizzál!”

Nyár van.

Ritmusos suhogással harsan a kasza a messzire sárgálló kalászkok hullámzó tengerében. Derűs arccal végzi az arató fáradságos munkáját reggeltől napestig, mert az Isten megáldotta keze munkáját, megadta az „uj életet.”

Ugy szeretném ennek a beteges századnak minden szkeptikus fiát kivinni ilyenkor a mezőre. Ugy szeretném megmutatni nekik a nyár tiszta gyönyörűségeit, boldogságot harmatozó áldásait!

Hadd látnák, szívükben hadd éreznék: minő az élet, minő a munkás, dolgozó élet!

A munka az élet gyümölcse. Születtél legyen biberban, övezze bár homlokodat a dicsőség fénykoronája, milliók figyelmezenek bár egyetlen szavadra, mégis lesznek perceid, óráid, sőt napjaid, a mikor fakó, szürkés homály lopózik lelkedbe a megelégedést, megnyugvást nem találás semmiben, csupán abban, a mi a koldus rongyával veleszűtetik s gyululatlan koporsójáig el nem hagyja őt, tudniillik, a munkában. Tudósok és bölcsök halhatatlan írásai mind egyhangulag azt hirdetik nekünk, hogy élet és munka egy közös törzsből sarjadtak; életünket a zá, a minek valóban lennie kell, egyedül a munka teszi. Rámutatok erre az igazságra, mint olyaura, a mel, a mai nemzedék jókora része előtt ismeretlennek tetszik, vagy legalább is nem nagyon kedves.

Nem látjuk e, mennyire elharapódzott a munkakerülés társadalmunk minden rétegében? Nem ejt-e bennünket komoly aggodalomba az elégedetlen, lármás, zajongó egzisztenciák tumultusa, a mely se-lyempárnákon heverő sisibariták szomorú példái után indulva, életet keres, életet követel magának, munka nélkül?

Mi ennek az oka?

A munkátlanlás szeretete, a tétlenség dédelgetése; az a komoly jelenség, hogy a legkiválóbb erkölcsi motívumok egyike kiesett az emberek elméjéből: a munkaszeretet, a munka megbecsülése.

Hogy az, a ki — lomha gép módjára — monoton hangulatban tölti el napját a munka mellett, nem talál munkásságában még csak valamelyes megelégedést sem, az könnyen érthető.

Miért?

Azért, mert lelke nem sugja meg neki, hogy becsületes munkája közben neki is jutott rész a teremtő, az alkotó isteni szikrából. Azért, mert a társadalmi léha fölfogás nem igyekszik megismertetni őt a tisztelességes munka erkölcsi értékével.

Bezzeg lenne csak meg bennünk az az etikai érzés, a mely munkásságunk nagy becsét tulajdon értéke szerint képe mérlegelni, hatná csak át a modern társadalom minden rétegét a munkaszeretet erjesztő, jótékony kovása: akkor bizonyára más idők következnenek el, különbek a mostaninál; megelégedés, általános boldogulás, stagnálást nem ismerő gyarapodás repülne az idők szárnyain az emberek millióinak hajlékára.

helyről kimondott „induljunk!” szóra várnak és akkor hazánk is egy nagy tábor-hely lesz. Vajha a háboru rémségei megkímélnék az országot és a haretér a határokon kívül lenne. Ennyi az, amit legjobb esetben óhajthatunk, mert a háboru elől kitérnünk ez egyszer aligha lehet.

Pécs város rendkívüli közgyűlése.

Pécs, 1895. augusztus 1.

A tanácsbeliekkel együtt 24 város atya kongott a közgyűlési teremben és 9 óra után 5 perccel belépett Aidinger János polgármester, a ki a következő szavakkal nyitotta meg a rendkívüli közgyűlést:

Igen tisztelt közgyűlés! A legutóbb tartott közgyűlésen az volt a megállapodás, hogy a pécsi légszuszgyárnak a város közönsége részéről való megváltása ügyében bizottságot méltóztatott kiküldeni, hogy ez a kellő tárgyalásokat ejtse meg és hogy a kellő időben eljárásának eredményét, valamint javaslatát terjeszse be.

Együttal kimondatott az is, hogy a fenforgó körülményekhez képest közösen tárgyaljanak a légszuszgyár megbizottaival.

A bizottság küldetésében eljár, annak jelentését van szerencsém ezennel betérjeszteni és a tisztelt közgyűlés meghagyásához képest a javaslatot is megtenni.

Rendkívüli közgyűlést, tudvalevőleg, csak a főispán urnak van jogában összehívni. E tekintetben ő méltósága rendelkezett a hozzám intézett meghagyásában és miután akadályozva van, én vagyok szerencsés az elnöki tisztet viselhetni.

Midőn ezeket van szerencsém bejelenteni, a közgyűlést megnyitottanak kijelentem. Kérem a bizottsági jelentés felolvasását.

Majorossy Imre főjegyző: (olvassa.)

„Tekintetes közgyűlés! A f. évi 21. és 93. sz. közgyűlési határozatokban foglalt meghagyások folytán a helybeli légszuszgyár megváltása ügyében mindenek előtt azt jelentjük be, hogy a közgyűlési meghagyás szerint felhívott s mulasztást elkövetett légszuszgyári igazgatóság csatolt válasza szerint nem hajlandó a megváltási tárgyalások végett a szerződést f. évi augusztus hó 3-tól egy évre meghosszabbítani, hanem kijelentése szerint szorosan ragaszkodik a fennálló szerződés 34 §-ának rendelkezéséhez, amely jogositva van a város közönsége a vételár lefizetése mellett a légszuszgyárat 1895. évi augusztus hó 3-ikán megváltani és átvenni; ellen esetben — az igazgatóság nézete szerint — kezdetét veszi a szerződés második 25 éves ciklusa.

Ez a nézet és a tek. közgyűlés által már elfoglalt álláspont között különbség van; tehát ez a kérdés a választott bíróság eljárása alá tartozik.

Ennek kapcsán bejelentjük azt is, hogy a megváltási ár alapját képező könyvkivonatokat bizottsági lag átvizgáltattak s az eredeti könyvekkel számvevőileg egybeahasonlítva, helyeseknek találtattak.

Ezek után ebben az ügyben, a város közönségének jól felfogott érdekében, kötelességünknek tartjuk a következő megfontolt véleményt előterjeszteni; u. m.:

Miután az előterjesztett mérlegek a megváltási ár bázisára nézve oly differenciákat tüntetnek elő, hogy az esetleges választott bírói eljárás folyamán oly megváltási ár állapítható, amely a város terhére kötelezőleg meg, a mely ár a légszuszgyár megváltása által elértetni óhajtott haszonnal arányban éppen

Szeretlek azért téged élet és munka örökszép jelképe, óh nyár!

Paraszt, az eszme, magasan szálló gondolat gyújtó parassát lopd be a szunnyadó elmékbe, hogy az értelem munkája ragyogjon, gyujtson és világítson a sötétben vakoskodóknak, a munka becsének megismerésére rest tunyáknak.

Érleld meg a gondolatokat nyári érlelő napu gár, te füstölög, kutató, te mindig munkálkodó bölcsesség. Ragyogásod örökös derűvel hintse be a lelkek sötétségét, hogy munkád nyomán egészen más, jobb, bölcsőbb, igazabb nemzedék teremjen a mostaninál.

Érezze munkája boldogító hatalmát a föld népe s halálval emelje szeméit a csillagos ég felé, ha este fáradtan letesszi kaszáját a kezéből.

Becstülje a munkát, főlemelő, megtisztító és nemesítő hatásáért a földi javakban dúsuló gazdag, a magát fölvilágosodottnak nevezgető köznapi lélek a kezét a szegény pór érdes tenyerébe adva, vállvetett munkássággal igyekezzék megteremteni édes hazánk való boldogságát, lakóinak megelégedettségét mindenütt, fönt és alant egyaránt.

Égjenek, zibongjanak a nagyratörő eszmék. Zúgjon, zakatoljon az élet; forrjon, lángoljon ereinkben a munkakedv, hogy lássuk mindannyian a régi igazság nagy hatalmát: élni jó, dolgozni szép!

Szeretlek oh nyár, mert te vagy a munka, te vagy az élet!

Lévay Mihály.

nem áll, s továbbá, miután az esetleges megváltás a villamos telep engedélyezésével a fogyasztó közönség érdekében helyesen létesített a kedvező eredményt biztosító egészséges versenyt minden valószínűséggel kétségsé tenné, tehát ennél fogva a kívánatos eredményt nem biztosítható megváltási tárgyalás bezárásának a különben az eddiginél előnyösebbé váló gázgyári szerződés minden részében folyó évi augusztus hó 3-ától kezdve újabb 25 évre mindkét félre nézve kötelezőnek lenne kijelentendő.

Mely javaslat szerinti határozat hozatalát újból ajánlva, maradtunk mély tisztelettel.

Pécsett, 1895. évi július hó 30-án tartott választmányi ülésből alázatos szolgálai: Aidinger János s. k. kir. tanácsos polgármester, Majorossy Imre s. k. főjegyző, dr. Záray Károly s. k., Herbert János s. k. gazd. tanácsnok, Rauch János s. k. v. főmérnök, Deutsch Kornél s. k. főszámvevő, Kindl József s. k., Papp József s. k., Blauhorn Antal s. k., Ott Márton s. k., Pleininger Ferenc s. k., Tamássy Ferenc s. k., Krausz Simon s. k., Mutnyánszky Béla s. k.

A felolvasás befejeztével polgármester kérdést intéz, vajjon nincs-e észrevétel a javaslat ellen? S miután egy szó, egy hang sem emelkedett, enunciaálta a határozatot, mely szerint a légszuszgyár megváltása iránt a tárgyalások ezennel megszüntetnek.

A jegyzőkönyv hitelesítésére, azt hiszem — ugymond a polgármester — hogy legjobb lesz, ha az egész közgyűlés kiküldeték. Kérem az összes jelenlevőket f. hó 5-én, vasárnap, délelőtt 11 órakor megjelenni.

Köszönöm a szives megjelenésüket. Ajánlom magamat

Ezzel a rendkívüli közgyűlés véget ért, és újabb 25 évig Pécs városa gázzal leendő világítva.

Hirek.

Pécs, 1895. augusztus hó 1.

— **(Személyi hír.)** Kozma Sándor budapesti kir. főügyész tegnap óta városunkban tartózkodik. A kir. főügyész ideutazása nem hivatalos jellegű, hanem maganügyek miatt jött Pécsre.

— **(Áthelyezett gyógyszerár.)** A legutóbbi városi tanács ülés megengedte Göbel Kalmán szigeti-külvárosi gyógyszerésznek, hogy gyógyszerárát a szigeti országutól a Ferenciek-utcában levő Böhm C. F. esetleg Stirling-féle házba helyezhesse át.

— **(Alispánválasztás Tolnamegyében.)** Tolnamegye közgyűlésén, mint levelezőnk írja, a Szatmármegye főispánjává kinevezett Simonsics Béla helyére alispánná Döry Pál bonyhádi főszolgabíróvá választották. E választásból kifolyólag bonyhádi főszolgabíróvá Nagy István szolgabíró s szolgabíróvá Halász Géza tiszteletbeli szolgabíróvá választották meg, valamennyit egyhangulag. Miután az új alispán szép beszédben megköszönte megválasztását, letette a hivatalos esküt. Ezután Madarász főjegyző, a Budapestre kinevezett anyakönyvi felügyelő elbucszott a megyétől, a melyet tizenhét évig szolgált. A főispán kinevezte tiszteletbeli főjegyzőnek Simonsics aljegyzőt, tiszteletbeli főszolgabíróvá báró Rudnyánszky István szolgabíró. Állandó választmányi tagnak dr. Schwetz Antal bonyhádi ügyvédet választották meg.

— **(Eltévedt gyermek.)** Hogy mennyire vonzza a cirkusz a publikumot, látszik abból is, hogy tegnap este egy 3—4 éves kis leány gyermek kórdorgott az előadás alkalmával az épület körül. Majd keservesen sírni kezdett, hogy nem találja a mamát. Nagy tömege a külső hallgatónak vette körül a sírázó gyermeket, végre egy felső-balokány-utcai cseléd leány felismerte a kis Ilonkát s haza vezette. Több figyelmet ajánlunk a szülőknek, mert oly esetben, mikor a társulat tagjai lóháton a cirkusz épületet megkerülve a főbejáraton mennek a porondra, könnyen elgázolhatják az ily gazdátlan gyermekeket.

— **(Dankó Pista hangversenye.)** Tegnap este tartotta meg Dankó Pista, a költői lelkű zenész és zeneszerző jól szervezett társulatával a Scholtz féle sörcsarnok kertjében első hangversenyét. Jól esik regisztrálnunk, hogy a pécsi közönség színlát megföltötte a kerti helyiséget és látható volt az arcon, hogy igazán gyönyörködtek a hamisítatlan, zamatos magyar nótákban, melyet szólóban, duettben, trióban és quartettekben adtak elő Dankó társulatának tagjai, zongora- és Dankó Pista hegedű kísérete mellett. Alig lehetne megmondani, hogy az előadott 14 darab körül melyik tetszett legáltalánosabban, mert mind nagyon tetszett, jele az, hogy a közönség mindvégig ott maradt, míg az összes programszámok elfogytak. Mindazonáltal a kanász nóta és a „Cigány karaván” című eredeti darabok frenetikus tapsokra ragadták az intelligencia sorából kikerült hallgatókat és az előadóknak többször meg kellett ismételnök.

Nem győzzük eléggé ajánlani a közönségnek, hogy látogassa meg ezt a helyiséget, hol még négy este lesz alkalma kitűnő magyar népdalokban gyönyörködni, mi mindenestre többet ér, mint az orfeumi jodlirozás.

— **(Nyaraló-tolvajok.)** Élénk emlékeztetésben lesz még az olvasónak ama szenzációt keltett nyaralókirablás, mely a múlt hónapok egyikén a lapokban szellőztetve lett. Nagy Jenő Baranyamegye főügyészenek nyári lakát lopták meg özv. Schrott Ádámné és Schrott János az elmúlt május hóban. A körülbelül 150 frt értékű tárgyak legnagyobb részét megkerültek, míg a tetteseket csak néhány hete sikerült a csendőrségnek Szederkény körül megfognia. Ma tárgyalta a pécsi kir. törvényszék e notorius tolvajok bűnügyét és Schrott Jánost 4 évi fegyházra, özv. Schrott Ádámnét pedig 9 havi börtönrre ítélte. Vádloztak felebbzetek.

— **(Renoválás.)** Az irgalmasrondüek körházának belsejét alapos javításoknak vetették alá. A földszinti betegszobákat ez alkalommal teljesen kiürítették s a betegek felvételét bizonyos számig korlátozták, míg a reparatúrával készen nem lesznek.

— **(Ellopták a dunyháját.)** Szegény napszamos asszony futkosott a Radonay-utcán végig és a járó-kelőkől tudakozódott az ő eltűnt kék dunyhájá felől. Míg a szomszédasszonnyal pletykázott, valami szegény ördög eleste a dunyháját. Pedig ugyancsak rossz helyen keresett, mert a megkárosult asszony is reászorult embertársainak jótékonyására, nem hogy a tolvaj uraknak látogatására szoruljon. Az asszony a rendőrség felé bejelentette a tolvajlást.

— **(Meggyuladt benne a pálinka.)** Molek Janó valahonnan a felvidékről szakadt ide s mint szegény napszamos tengeti itt nyomorult életét, ismerős alakját képezvén a külvárosi pálinka méréseknek. Sok bajt hozott az átkozott szesz már az árva szlovén fejére, gyakori vendégjévé tevén őt a rendőri dutyik ismeretlen mélységeinek, de tegnap este komolyabb következménye is lett a mértéktelen pálinkaivásnak. A meggyuladt szesz kékes lánggal tört ki torkából, összeégetve belső szervezetét. Jajveszékelve fetrengt az indóház-utca porában, míg lakására haza nem szállították s az orvos véleménye szerint alig látja viszont Árvamegye hegységei között fekvő szülőhelyét.

— **(20.000 méter magasságban.)** A francia tudományos akadémia érdekes kísérleteket végeztet. Mi még oly távol állunk a hasonló akcióktól, mint ollózó akadémikusaink az eredetiségtől. A nevezett kísérletek sikeres keresztülvitelére tömegeket áldoz a francia tudományos világ, mert nem kevesebbről van szó, mint a legmodernebb felszerelésekkel ellátott léghajókkal eddig ismeretlen régiókba emelkedni. A világ legmagasabb hegycsúcsa a Mont-Everest 27.000 láb magas, de oda még élő ember fel nem hatolt, mert a nagy hideg és ritkult levegő minden organikus életet megszüntetnek. Ujabbban Nancy közelében 20.000 méter magasságra hagytak felszállani egy tudományos apparátusokkal ellátott léggömböt, természetesen élő lény kizárásával. Ez emelkedés majdnem két és félszeresét teszi ki a Mont-Everest magasságának s érdekesek az ott észlelt fizikai viszonyok. A hőmérő már 17.000 méter magasságban felmondta a szolgálatot s 70 fok Celsius mutatót a zéruspontra alatta. A barometer állás 1000 mm. sem volt, miből következtetve a levegő sűrűsége és nyomása a minimumra redukálódott. A nedvességmérők szerint vízgömböknek nyoma sem található. Ez érdekes kísérleteket a francia tudományos akadémia megbízásából állandóan folytatják és a légmagasság különböző fázisait tanulmányozzák. Távlatokon át vizsgálva a léggömb fényes bolygó benyomását teszi e magasságban, mely négy századrészt sem képezi a föld átmérőjének s így még első állomás sem lehetne a végtelenség utjain.

— **(Ne hagyj magad Jancsi.)** Neproszel János kőműves tegnap este rendes mesterségével elmentében működött. Józan állapotában gyönyörűen támasztotta meg az ingó falakat, de tegnap többet talált bevenni a jóból a rendesnél és így esett meg vele az a prózai dolog, hogy ő szorult reá a falak támasztékára. Jókédvű suszterinasok mindig lesznek a világon s ezek akartak tréfát űzni a berugott emberrel. De Neproszel uram nem hiába szolgálta a császárt Boszniában s bármily ingatag is volt helyzete, társaitól ösztönözve az inasokra vetette magát s két-től úgy elnaspángolt, hogy csurron vér lettek. Az ilyen dolog persze már egy harmadik tényező figyelmét is felhívja és a helybeli törvényszék súlyos testi és fennforgó esetéért fogja felelősségre vonni a brutális kőművest.

— **(Éjjel a temetőben.)** Megfoghatatlan dolog, miként jut valakinek eszébe még késő éjjel is a halottakat háborgatni: pedig számtalan azok száma, kik felhasználva az éj kellemes hűvösségét a temető sorai közé mennek üdülni, s ott a jöerkölcs utjáról letévedt „hőgyek” kel (?) okoznak botrányos dolgokat. Már most az a kérdés, miért teszik e foszlott erkölcsű emberek a temetőt színhelyévé gonosz cselekedeteiknek? miért választják e, mondhatni szent

helyet. hol szeretneink örök álmukat alusszák, ocsmány tetteik központjává? nincs itt más hely, nincs más tere a városnak? — Nincs bizony! mert itt mentve vannak mindenkitől! Ajánlanánk a rendőrség figyelmébe, tekintene egy legalább hetenként kétszer e helyre, s fekézne meg e szemtelen csavargókat, kik munka hiányában ily dolgokra vetemednek.

— **(A féltékenység boszuja.)** Lukas Bertalan és Dörgő Kati hosszabb barátságban voltak egymással. Szíveik együtt dobogtak, szerették egymást, mint egy gerle pár. De felhők kezdtek tornyosulni a két szerető szív boldogsága felett. Lukas Bertalan egy szép napon meglátta Berliner Dorottyát, s azóta teljesen elhidegült Dörgő Kati irányában. De nem azért hívták Katit Dörgőnek, hogy néha ne dörögjön. Mikor egy izben ismét hozzá jött a hűtlen Lukas Bertalan, szemben ült vele, s 4 krajcár ára paprikával szembe öntötte. Dörgő Katit letartóztatták.

— **(Soha sem jön többé Pécsre.)** Egy bécsi magánzó jött tegnap városunkba s csodálkozását fejezte ki Pécs fejlődése felett. Este elment a Scholtz-féle kerthelyiségre, hogy hamisítatlan magyar művészetet élvezzen, mert a német zengérajt még az ő bécsi izlése sem tűrhette. Megelégedetten távozott éjfélkor a német sógor, de bezzeg atkozódott, mikor pokoli sötétségben kellett a „Vadember“-hez mászkálnia. A Széchenyi tér aszfalt munkálatai következtében felhánt buckók közé tévedt s kissé rövidlátó is lévén, egy ilyenek tetejéről oly szerencsétlenül lépett le, hogy mindkét lábát kifecamította. Mint a fehér holló, úgy is oly ritka nálunk az idegen látogató, de a bécsi vendég is megfogadta, hogy soha sem keres fel többé olyan várost, melynek utcáin éjjel 12 órakor egyetlen gázlámpa sem ég. Szegény német nem találta fel a Baedekerben, hogy Pécselt holdvilágos éjszakákon még akkor sem ég a világító gáz, ha a hold elé tornyosuló felhők pokoli sötétséget is borítanak a városra. Így jár, a ki nem ismeri a világraszóló helyi viszonyokat.

— **(Az új tejsarnok.)** A gazdák tejsarnoka tegnap késő estig elhúzódott rendkívüli közgyűlést tartott Jeszenszky Ferenc országgyűlési képviselő elnöke alatt, melyre a tagok nagy számban jelen tek meg. A gyűlés iránt való érdeklődést leginkább a most már komolyan létesítendő új tejsarnok és sajtgár ügye keltette föl s nem ok nélkül, mert a beérkezett tervek és költségvetések szerint mintegy 40.000 frtra van szükség, ha egy oly tejsarnokot emelnek, mely a legelőhaladottabb kor igényeinek minden tekintetben megfelel. Az üzletész tulajdonos uradalmak és nagybirtokosaink az eddig szerelt ta pasztalatókból bő-égesen meggyőződtek arról, hogy eddig a tejsarnok ügyében csak fél munkát teljesítettek, mely sem nekik, sem a nagyközönségnek nagy előnyököt éppenséggel nem biztosított. S éppen ezért hosszas beható tanácskozás után teljes mértékben elfogadták a tejsarnok igazgatója által előterjesztett javaslatokat, melyek szerint egy oly tökéletes és hazánkban mindenestre paratlanul álló ipartelepnek jutnak majd birtokába, mely higiénikus szempontból a nagyközönség részére nemcsak hízagypótló, de különösen az ujszülött kicsinyekre valóban áldást hozó lesz. A mellett, hogy az edények tisztogatását, a tej hűtését, annak egyes alkotórészeire való elválasztását, a legtökéletesebb, teljesen új gépezetek fogják szinte bámulatra keltő módon véghez vinni, nem marad el a tej pasztórizálása sem, mely különösen járványos időkben a közönségre nézve szinte nélkülözhetetlen lesz; sőt a tejnek sterilizálása is tervbe van véve, valamint oly tejnek előállítás is, mely a mesterséges kiválasztás által az anyatejnek teljesen megfelelő lesz. S minden a legújabb gépezetekkel, úgy hogy alig lesz messze földön oly tökéletes. A közegészségügyre nagy fontosságú tejsarnok, mint a pécsi tejsarnokunk. A hajtóerő előreláthatólag villamossal lesz előállítva s ugyancsak villamos lenne a helyiségek világítása is. A mi nagyban hozzá fog járulni a mintaszerű tisztasághoz, melynek az új helyiségekben szinte ragyognia kell. Különösen fontos reánk nézve, hogy az építéshez azonnal hozzáfognak, úgy, hogy ez a mintaszerű, Pécs városa látványos ságaihoz tartozandó ipartelep már ez évi november hó 1-ére teljes működésben lehet. A gazdák tejsarnoka ellenében ma még nem ritkán fordulnak elő panaszok s ennek egyedül az alkalmatlan helyiségek az okai, s hogy eme panaszok már most természet szerűleg teljesen megszűnni fognak, ennek mindnyájan csak örvendeni tudunk.

— **(Az új sörgyár)** tulajdonosa ifj. Scholtz Antal jól megérdemelt szép kitüntetésben részesült. Csak nemrég hozta el Brüsszelből a legelső kitüntetés egyikét, a napokban pedig Münchenben a legjobb sörök igazi kutforrásának nyerte el az ottani kiállításon a nagy aranyérmét. Szóval ez serkentésül derék nagyiparosunknak, ki az áldozatoktól vissza nem riadva telepét ma is még folyton fejleszti, hogy azt a legelőkelőbb nivóra emelje s meg vagyunk győződve, hogy ha eddig is már pompás jó sört produkált, ezután még ennél is különbet fog előállítani.

Az alkoholizmus.

Fölvilágosodott korunk az embert a majomtól származtatja; kultur-korszakunknak derék természet-tudósai azonban nagy lyukat hagytak rendszerükben, midőn csupa buzgalomból az embert a bestialitással azonosították.

Melyik az a nemes pávián, mely a kor jelentőségét ismeri, melyik nagylelkű csimpánz tud valamit a szeszről, melyik bölcselkedő gorilla vagy gibbon gondol az alkoholizmusra?

Ez egy eddig ismeretlen különbség a majom és az emberi nem között, ez a magasabb kultúra határvonala. Ennyire még a legnagyobb és legzseniálisabb majmok sem vitték és nem is fogják vinni soha.

Mert az állat, a tulajdonképpeni bestia, abban különbözik az embertől, a homo sapienstől, hogy az alkalmas táplálék kiválasztásában csak ösztönét követi. Az ember ellenben már a legrégebb időktől fogva keresi azokat az élvezeti cikkeket is, a melyek minden tápérték nélkül idegeit izgatják, őt vidám hangulatba hozzák, vagy borzasztóan felizgatják, sőt nagyon kegyetlenül egész az érzéketlenségig elkábítják.

Tehát az alkoholizmus, vagyis az a törekvés, hogy az ember mint egy szivacs szeszes italokkal tele szívja magát, ez marad a megkülönböztető ismertető jel az ember és a majom között.

Virchow, Darwin tanainak ismert követője mondja, hogy a mint egy nép életmódjáról pontosabb tudomást szerzünk a nép már akkor bizonyos élvezeti cikkeket is használ. Nemcsak a kultúrnépeknek, hanem már a legrégebb nemzeteknek is voltak egészen sajátos élvezeti szereik.

Ez tehát fajunknak az alaptörvénye s ha nem szoktunk volna az alkoholizmusra, most is erdőben és fákban lakó négykezű majmok volnánk.

A föld lakói közül két millió ember a kávélevekől italokat készít. A Paraguay-theát több mint tíz millió ember iszja s ugyanannyi a coca-t is. A nemes cikoriát több mint negyven millió ember fogyasztja, a cacao különböző alakjaiban több mint ötven millió, s a kávébabhoz több mint száz millió ember ragaszkodik. Háromszáz millió ember eszik és pipál hasist, négyszáz millió nyel ópiumot, ötszáz millió szüresőli a kínai teát s minden ismert nép hódol a dohány élvezetének.

Még a legvadabb népek sem elégszenek meg a tiszta vízzel. A cukor és alkoholtartalmú italok között a szőlőnedv első helyet foglal el: az ázsiai népek az asclepius arcidából vagy a sacrostemine vimentinből szeszes italt készítenek.

A tropikus éghajlat alatt pálmabort készítenek, s az afrikai népek számtalan, előtünk ismeretlen szeszes italt tudnak csinálni. Indiában rizsből és az areca catecha nedvéből a kedvelt arakot nyerik. Amerikában a cukornádból készített rumot; Európában a gabonafélékből, burgonyából, gyümölcsökből és a cukorrépából igen sokféle szeszes italt készítenek. A mongolok tejből különböző foku kumiszt nyernek, a régi kelták, szlávok és germánok a mézet alkoholizálták, a németek, angolok, skandinávok és csehek a szeszes sört gyártják. A magyarok a legrégebb időktől fogva nagy barátjai a bornak. Tibetben kölesből készítenek italt. A déli tenger szigetén borsból a pikáns Cava italt állítják elő, s a délamerikai indusok kukoricából rendkívül szeszes chichát csinálnak s a kínaiaknak és japánoknak is megvan a maguk rakija.

Ezek után pedig érthetjük, miért csodálkozott Humboldt Sándor világgörül utjában a „szeszítés“ művészetének kifejltsége miatt.

Azt mondják, hogy az embernek a szeszes italokra a létért való küzdelemben szüksége van, mert ez fizikailag is erősíti, másrészt pedig kétség telen, hogy a szeszes ital élvezete a lelket felvidítja s mint a Lethe vize, elfeledtetli az emberrel bajait.

A müncheni iskola szerint az izgató szerek az erősebb és hatékonyabb táplálkozás segédeszközei s ha az ember az ópium, aether, chloroform, hasis stb. stb. föltétlenül káros hatásaitól eltekint, minden szeszes italnál csak az élvezés „mértékétől“ függ az ártalmasság.

És éppen ez az, a mi egész modern kulturánkban hiányzik, a szeszítés helyes mértéke, és ez az, a mi az első pillanatra megkülönbözteti az embert a majomtól, a hivatalnoktól a páviántól, a politikust a csimpánztól s a manchesteri liberálist a gorillától.

Az alkoholizmus egész a végtelenségig terjed, az orosz vutkitól John Bull Ginjéig, a Jonathan testvérek brandy-jétől a népek élén haladó nemzet abszinth-jéig. És csupán csak az alkoholizmus helyes mértéke hiányzik. A mint senkisék születik nagy evővé, épp úgy nem születik iszákossá sem. Pedig az alkoholizmus minden foka, mely a szervezetbe befészkelődik, fokozatosan aláássa a szervezet erőit s a vége, a fizikai gyöngeség és a bajok átöröklhetősége.

„Második természeté válik a szokás!“ Est bizonyítja legjobban az alkoholizmus, melynek következménye a csaknem általánossá vált ideggyöngeség.

A páviánok, csimpanzok, gorillák, gibbonok és orangutangok tehát annyira vannak a románoktól, germánoktól, keltáktól és szlávoktól, mint az ég a földtől, mert nincsenek nekik speciális alkoholiak.

Az alkoholizmusnak irtózatossá kivetkeszményei vannak. Eltekintve attól, hogy egész fajok kihalnak tőle, mint pl. az északamerikai indusok, az észak-amerikai egyesült államok külügyminisztere, Mr. Everett kiszámította, hogy 1860-tól 1870-ig az alkoholizmus három milliárd egyenes és hatszáz millió dollárnyi indirekt kiadást okozott, 300.000 yanke megölt, 100.000-et szegények házába, 150.000-et pedig fogházba juttatott, 2000 embert kergetett az öngyilkosságba, 20.000 yanke-asszonyt tett övegygyé, s egy millió gyermeket árvává; tűz és más szerencsétlenségek az iszákosság következtében tíz millió dollárnyi kárt okoztak.

Egy orangutang-állam sem mutathat fel ilyen eredményeket s a pávián-társadalom nem dicsekedhetik a kultúra e tüneményeivel.

Az alkoholizmus minden népnél mélyen meggyökerezett. Sem a régi kor drákói törvényei, sem az újabb kor enyhe törekvései, egyletek, díjazások, orvosok fáradaimai nem képesek az emberiséget arra bírni, hogy lemondjanak az alkoholizmusról.

Ha az ember a majomtól származnék, mértéket tartana; nem fejlődött volna ki négykezű majomból emberré, ha nem esett volna az alkoholizmus karjai közé.

Hiába való minden törekvés az alkoholizmust leküzdeni; a szeszes italok kimérésének szabályozása, a mértékletesség apostolai, a menedékházak stb. intézkedéseknek semmi lényeges sikerük nincs.

Az orangutang megtanulja, hogy egy pohár szeszt kiiggyék, de az alkoholizmusig nem megy soha; száz galiciai paraszt közül 99 maga a megtestesedett alkoholizmus, a századik pedig bor, vagy pálinkarizmus.

És mégis van az alkoholizmusnak két ellenszere, jobb és szebbek, mint minden eddig kipróbált dolog.

Az egyik az erkölcs, a jó erkölcs s a másik: ennek az örei, az asszonyok, a jó, derék asszonyok, a kik jobban hatnak a férfiakra, mint a törvények, az okoskodás, feilvilágosodás és mértékletességi egyletek.

TÁVIRATOK.

— **Megváltozott érzelmek.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Az orosz küldöttség előkelő tagjai a Bulgáriában időző magyar újságírók előtt kijelentettek, hogy a Sztambulow temetésére várt magyar deputáció elleni macskazene csak néhány pár gazfickónak volt a terve. Az igazi bolgárok bárha nem szívesen látták volna a deputációt, de megvédtek volna a magyarokat. Bulgária egykor forrón szimpátiált Magyarországgal, várták a magyarok befolyását éretük, de nem történt semmi, mert Kálnokyt rosszul informálta embere, a ki Szófiában a magyarok iránti szimpátiát nem gyarapította. Így fordultak Oroszországhoz.

— **Ferdinánd utasása.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Ferdinánd felesége tegnap este Schwartzaua érkezett szüleihez, hová legközelebb Ferdinánd is megy.

— **Az örmények ügye.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Konstantinápolyból jól értesült körökből jelentik, hogy az örménykérdésben adandó felvilágosító jegyzeket a minisztertanácsban ismételtén tárgyalni fogják. A három érdekelt hatalmasságot csak ezután fogják értesíteni a határozatról. A további halasztások azonban most sincsenek kizárva.

— **Bánffy b. utasik.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Bánffy Dezső b. ma reggel Ischlbe utazott.

— **Kolera.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Varsóból jelentik, hogy Volhynia kormányzóságban az ázsiai kolera félelmesen terjed és napról-napra nagy tömegekben szedi áldozatait.

— **Franciák hadviselése a gyarmatokban.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Tegnap Faure Felix elnöke alatt minisztertanács volt, melyen a hadügyminiszter közölte, hogy Duchesne tábornagy a múlt hónap 28-án elhagyta Supperbevillet és Andjiedje felé vonul előre. A csapatok élen a Voyron dandár halad. A hadművelési tervet az expedició kezdete óta megállapított módozatok szerint hajtják végre.

— **Goluchowsky első fogadó napja.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Goluhowsky külügyminiszter tegnap fogadta a bécsi Ball-platzi palotában a külhatalmak Bécsben székelő képviselőit.

— **A belga főrendiház ülése.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Brüsszelből jelentik, hogy Jaussen szenátor felkérte a szenátus elnökét, hogy mielőbb hívja össze a szenátust, hogy a kormányhoz a politikai helyzet tárgyában kérdést intézhessen. Az szenátus legközelebb összeül.

— **Az angol parlament elnöke.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A „Pall Mall Gazette“ megbízható forrásból értesül, hogy a kormány nem fogja ellenezni Gully-nak az alsóház elnökévé való megválasztását.

Vidéki hátralékosainkat tisztelettel kérjük sziveskedjenek hátralékaikat mielőbb beküldeni.

Laptulajdonos
SZAUTTER GUSZTÁV

TAIZS JÓZSEF
kiadó.

Felölő szerkesztő
PLEININGER FERENC

Hirdetések:

Záradékul itt először:

Szerelem a konyhában.

Igen mulattató nagy némajáték 4 jelenetben, előadva 30 nő és férfi által.

Saját 15 emberből álló zenekar.

Helyárak: Zártszék (számozott hely) 1 frt. — I. hely 70 kr., — II. hely 40 kr., — Karzat 20 kr. — Tíz éven aluli gyermekek és katonák őrmestertől lefelé: Zártszék 60 kr. I. hely 40 kr. II. hely 25 kr. Karzat 15 kr.

Jegyek előre válthatók a TAUSZ-féle nagy dohánytőzsdeben. — Bérlet- vagy családjegyek (minden előadáshoz érvényesek) 12 darab zártszék 10 frt., 1-ső hely 7 frt, 2 ik hely 4 frt, szintén Tausz dohánytőzsdejében kapható.

Nagyérdemű közönség! Pécs város és vidéke n. é. közönségének a művészet iránti pártolását is merve, minél számosabb látogatásért esedezik teljes tisztelettel

Thaler Ede,
titkár.

Corradini Ferencz,
igazgató.

A társulat csak rövid ideig fog Pécsen tartózkodni.
A legjobb szabadon idomított és lovaglópáripák.

Olaszországi nagy sport-circus

Igazgató: CORRADINI FERENCZ Turinból.
Pécsen felállítva a buza-téren.
Ma pénteken, 1895. augusztus 2-án

nagy disz-előadás

tartatik, fényes, válogatott és felette mulattató műsorral.
este 8 órai kezdettel.

Uj!

Itt először!

Uj!

FAKIR

A

tűzkirály.

Hirdetések jutányos áron vállaltatnak el.

➔ Egy bolt helyiség ➔

a királyi ítélő tábla palotájában azonnal bérbeadandó.

Bővebb felvilágosítás kapható lapunk nyomdájában (megye- és Mária-utca sarkán.)

Üzlethelyiség-változtatás.

Van szerencsém a n. t. közönségnek tudomására adni, hogy

könyvnyomda, könyvkötészet, nyomtatvány-
raktár és papirkereskedésemmel

Pécsen, Mária- és megye-utca sarkán

(a királyi-táblai épület átellenében) levő saját házamba költöztem át. Tisztelettel

TAIZS JÓZSEF.